

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА

КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:

ЗА СРБИЈУ 6 ДИП. МЕСЕЧНО

ОД ЈЕДНОГА БРОЈА 0*10 ДИП.

ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САЗВЕЗА 15 ДИП. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:

Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ђирић.

Број 126

ПОНЕДЕЉАК 15 АПРИЛА 1891

Година I

96 САСТАНАК

16 марта 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Љуб. П. Ђирић

(НАСТАВАК)

(Закон о трошарини: Ј. Авакумовић)

Али на сваки начин не може се порицати оно мишљење које ја браним, да закон у овом случају не треба да има повратне силе и да се плати на оно на шта се већ платило. Ја дакле са ових разлога одсудно сам противан овом члану 22. и мислим да би било коректније држати се ових начела, којих су се држали закони либерални од 1869 и 1877 године у којима нема ни спомена да се наплаћује на оно што се затекло код људи пре закона. Ја сам мало час казао да је министар погрешно цитирао закон онај од 1869 године, као да је и у том закону давати министру право да се погађа са људима колико ће од кога да узме, Ево тога закона: (чита) «Министар финансије овлашћује се да пропише најцелесходнији начин наплате ове трошарине».

Дакле овде у закону нема нигде да министар може од цене попустити, а по овом садањем закону министар може да попусти од цене. У осталом ја ово узгред помињем као нетачан цитат од министра финансије, а сводим мој говор на ово: да је овим чланом 22 повређено право људима, који су већ платили трошарину по старом закону и да је једини напредњачки закон изнео то начело и сад ви то по други пут усвајате. И ја мислим да не треба да се држимо тога начела, него да се држимо ових разумних одредаба о закону, а то је да оно што је човек по старом закону извршио да се не тера да по новом закону опет то исто изврши. И за то ја предлажем да се овај члан 22. избаци из закона.

Министар финансија Мих. В. Вујић — Пре свега ви сте имали сад прилике да чујете оно што је прочитао г. Авакумовић, чим је хтео да пред Народном Скупштином да докаже да је мој навод био нетачан. Да је он знао јачег ослонца ви знате каквим би се разлогом он послужио, он би извесно казао «неверно» а овако само каже нетачно. Тиме г. Авакумовић признаје оно што сам хтео да кажем. Мени је мило што ми је дао прилике да још једаред проговорим и докажем оно што сам казао: да је цео поступак био овај исти. Ја позивам г. Авакумовића, да се увери кад год хоће о томе баш на основу оне тачке коју је он прочитао, само је разлика у томе што је то овде ушло у закон а под либералном

владавином то није ушло у закон, но је министру одобрено да ради како хоће. Да то докажем. Господа, која су овде сестиће се да је тада постојала фабрика финијих сапуна на основу такве одредбе, кад је тај закон ступио у живот погађало се о наплати трошарине с тим фабрикантом паушално само да би се фабрика одржала. Кад и то није могло да одржи фабрику, онда је 5 форината ударено на сапун али је фабрика ипак пропала. Дакле, не стоји то да је се министар финансија паушално погађао с тим фабрикантом. Сва је разлика овде у томе, што је то овде у закон стављено а у онај то није било стављено, но је остављено министру да пронађе начин како ће да наплаћује трошарину од произвођача. Дакле г. Авакумовић није имао шта да исправи него, је само допунио оно што сам ја казао.

То је што се тиче ових замерака, којима се чешће хоће да послужи г. Авакумовић према мени, не знам из којих разлога, да ме доведе у везу са г. Чедом Мијатовићем. Ако ме доводи у везу за оно што има везе, ја пристајем. Ја пристајем да радим све што је г. Мијатовић добро и паметно радио. Колико би се могло наћи везе између либералне и напредњачке владавине, ја то остављам г. Авакумовићу да каже (Чује се: да чујемо г. Вујића — Жагор —). Ја мислим поступак полицијски (Жагор). Овај поступак који је овде предложен ја писам тврдио да није био у либералном закону. Дакле та исправка г. Авакумовића није имала места. Ја знам шта сам пре говорио а знам шта и сад говорим. Ово је било унето у закон, који је био донет за време владавине напредњачке, ово је преко потребна одредба и ако је фалила у закону од 1869 год. то је било погрешно, из којих разлога, то сам казао на првом читању. Колико има тешкоћа за вршење овога, и непријатности за појединога, толико с друге стране она иста теорија, коју напомену г. Авакумовић, тако исто и правда наређују да се то учини. По теорији, кад се већ на њу позива г. Авакумовић, стоји ово да је битна разлика између трошарине и царине. Кад би била овде реч о царини или о непосредним порезима разуме се да закон онда не би имао повратне силе. Све што је у земљу ушло, све што је наплаћено, не може се наново наплаћивати по новоме закону. То сви знамо. О ту одредбу нико се не може ни по Уставу огрешити. Али код трошарине јесте та разлика од царине а што се трошарина удара не на увозаче и произвођаче но на потрошаче на извесне артикле, који имају у земљи да се потроше. Сама установа, сам смисао трошарине каже да се трошарина има да наплаћује онда, кад закон ступи у живот на све артикле, који се затеку у земљи и који су одређени за продају — не може се у приватне куће ићи и трошарина наплаћивати, то је научни смисао трошарине и ако г. Авакумовић мисли да може то оборити, нека то изволи. Ја не знам ни једне теорије, ни једне књиге на свету, која не би казала ово, што ја кажем: да постоји битна разлика између троша-

рине и парине, и да овде не може бити ни помена о повратној сили закона. Дакле, разлози г. Авакумовића не стоје теоријски, а још мање практички. Према томе, кад не стоје ти разлози ни теориски ни практички, и кад, као што рече г. Тривун Милојевић, правда захтева, — ми видимо данас, да су трговци повисили цену услуд ове трошарине, ма да тропарина није ни ступила у живот — да се трошарина наплати и од ових предмета, који су већ увезени или произведени. Каква би била правда, да се од прихода државних користе само продајци и нико више? Продајци би за све ово време, док продају овај еспап, који имају у дућанима, овај приход државни трпели у своје џепове. Додајте томе, да се трошарина у целом образованом свету, а не само код нас, заводи по невољи, и, кад држава удари 10% трошарине, трговци је повисе на 15 и 20%, дакле, кад томе додате још и ово, ви ће те видети, да неће од овога бити штете за продајце, него им је у крајњој линији само од користи. Трошарина треба дакле да буде умерена и извршена.

Јован Авакумовић — Мени је најнепријатније лично обавештење. Али у овој прилици морам неколико речи да проговорим на говор г. министра финансије. Г. министар рече да кад би ја имао јачих разлога, преставио бих његов говор као неверан а не бих казао: „нетачан“ и као да ја чешће упоређујем њега с бив. министром Г. Мијатовићем, као тако погледа, услед личног расположења. Што ја упоређујем бив. министра финансије, г. Мијатовића са садашњим министром финансије, то је за то што је случајно, у овој прилици као и у многим другим, чинио једне исте предлоге г. Ч. Мијатовићем и садашњи г. министар. То није лично расположење, него је то говор о ствари.

Што г. министар рече, да бих ја казао „неверно“ и представио ствар, мени се чини, да сам ја досадашњим мојим радом и говором у Скупштини показао да никад нећу да износим ни једном обичном посланику а камо ли према једном министру оно, што у ствари не постоји. Кад сам ја нарочито казао да је г. министар *нетачно* цитирао закон од 1869 г., овда он најмање је имао повода да каже, да ја нећу да кажем, да је *неверно* представно. Ја никад нећу да уплећем личне побуде у говор. Ако хоћете да одговарам, мени се чини, да је г. министар финансија у многим и многим приликама према мени нарочито у место да одговара на ствар, службо се вицевица; на пр. један пут каже то је адвокатски, другом приликом каже кад би г. Авакумовић умео да чита рачунске књиге. Да ли ја умем да читам или не умем, то је друга ствар, али тек никада нећу тражити објашњења од г. министра финансија. Ја нећу тиме да се служим и за то сам казао да је он *нетачно* цитирао закон од 1869 год.

Живан Живановић — При оцени овога 22 чл. треба имати у виду законску и практичну страну. Што се тиче законске стране, ја немам шта да говорим пошто је довољно исприљена, него ја бих имао само да обратим пажњу на *практичну страну*. Што се тиче остваривања, ја се бојим кад се буде приступило попису, да ће се имати прилике да се виде врло непријатни призори, може бити и злоупотребе од стране извршних органа, а може бити и за то, што ће неки људи покушавати да изобличе боље трговце наше, једном речи, да ће се отворити ту непријатни сцена, које ће бити непријатне и самом г. министру финансије, као човеку, кога се то највише тиче. Овде се тражи онај *вишак* сем већ плаћених ретака и трошарина, по досадашњем закону. Мени се чини господо, да тај вишак не вреди толике заваде између органа извршне власти и грађана, да би требало тражити у помоћ чак и повратну силу законску, Г. Обрнчежевић рече, да се направи један изазетак, да се неке ствари пописују а неке не. Ја држим, господо, да би требало да се са свим изостави овај члан. На послетку дозволимо да има људи, који су унели неколико цакова овог или оног еспапа више, на који се сад удара трошарина. У намери да се користе паузом ја држим да то није грех, они кад су то учинили имали су тај рачун, да ће тај мали хар трајати 2—3 месеца а за тим ће платити трошарину на све оно што се од сад увезе. Друго, господо, дозволићете да је сад почетак

године и трговцима је нужно да се и сами оријентишу према новој трошарини, они ће према трошарини удосити дућанске кирије, и много што шта прилагодним према закону о трошарини. За то ја мислим да би најбоље било, да се овај члан изостави, да се не произведе сукоб између грађана и власти.

Димитрије Машић — Мој поштовани пријатељ г. Авакумовић изнео је доста јаке разлоге, који могу уверити свакога, који хоће ладно да размишља о значају овога члана. Моје је уверење, господо, да овим чланом 22 у место да се помогне оно, што г. министар хоће, постићи ће се противно Сав терет неће повући средња и ситнија класа продаваца тих еспапа, јер, господо, ви ћете признати да дућанције и средња класа имају у дућану по два три цака по једне сорте еспапа и свакојако и да плате ту трошарину, то ће бити мала трошарина. Али шта ће бити са оним богатшима, који по хиљаду цакова кафе и шећера имају. Мислите ли ви да ће они сачекати да им власт пађе тих хиљаду цакова кафе и шећера, то неће нико радо примити. Овим чланом просто нагнаћете те богаташе да криумчаре и сакрију еспапе. (Један глас: они то и иначе раде). Ово није новина да је изненада дошла него је ствар, која је већ позната. Ви сте чули од г. Трише Милојевића колико је кафе и шећера продато за ово неколико дана. Продато је толико, да потрошачима неће требати купити шећера и кафе ни за месец дана, и више кад је остало, свакојако остало је код већих трговаца; многи бакали, они су већ еспап распродали или су га свакојако склонили. Зар ми хоћемо да правимо закон, да гонимо људе да силом буду непоштени. Ово је очигледна глоба и кад хоће држава да упропашћује трговце, зар онда треба тражити, да они буду пријатељи те државе. Држава треба да штити све што има један грађанин па и част његову, а не да га упропашћује; зар је лепо што је држава до сад упропастила дуванције па сад да упропасти овај сталеж, па ваљда онда тако и друге, и да остане само чановништво са богатшима и сиротиња у овој земљи. Ја мислим ако се и даље овако буде разило, да се поједини сталежи упропашћују, онда ће сви сталежи уништити се а остаће само два сталежа у овој земљи и учиниће се да ће несрби са стране доћи, да са својим великим капиталима прогутају ово мало парче земље. С тога ја сам мишљења, да овај члан треба избрисати са свим.

Риста Поповић — Овај 22. члан готово је важнији од свију чланова у новоме закону, или бар, може се рећи, после 4 члана он долази на прво место по својој важности.

Господа, која су тражила да се избрише овај члан, пису изнела никаквих разлога за то мишљење и Скупштина ако би се повела за њиховим резонима учинила би грдану погрешку. Ја сам и при првом читању казао, па и сад кажем, ако би се укинуо овај члан, да би се штетили не само интереси државе него и интереси појединаца. Може бити да би се користили неколицина велико продаваца, али у толико би више били оптећени државни интереси и интереси појединаца. Ја сам приликом првог читања навео један пример за то, па ето и овом приликом чиним, кад би овај члан отпао, ево шта би било. Они трговци, који су имали могућности да набаве више еспапа они би успешно конкурисали оним трговцима који нису могли еспап да набаве јер би могли да дају еспап јефтинеје. И у ствари то не би било ништа друго, него дати неколицини грађана могућности да се користе, на штету грађана истога реда а само с тога што ови нису могли да предвиде или да се снабду с тим артиклама. Дакле у колико би се неоправдано користили неколицина грађана једног, у толико би се други грађани истога реда, општетили, не узимајући још обзир што би се тиме држава и општина, који долазе на прво место. Друго, господо, једним законом не може се никад појединим лицима давати неосетна права, која штете и остале грађане па и државне интересе. Према томе, господо, захтев неке господе посланика да се овај члан избрише неуместан је, јер би довели друге грађане у неприлику а и државни би интереси пропали.

Друго је питање оно, које је покренуо г. Авакумовић, а то је она позната фраза, која се потрже у новинама а у овоме погледу потрже и у Скупштини, и у јавности као да би се овим чланом повредио 36 чл. Устава. Ово, господо, не стоји,

Истина, господин Авакумовић није прецизно казао да ли је он тога мишљења, то јест да ли он баш верује да се овим чланом вређа онај члан Устава, који говори о томе да закони немају повратне силе по он вели има мишљења и за једно и за друго гледиште. Он не тврди позитивно а да је у ствари тако, он би као добар правник на сваки начин овде потврдио. Но зато што не стоји у истини тако, с тога и он само и напомиње, али не тврди позитивно. И према томе, и тај разлог не стоји.

Кад би овај порез, који се порезује на поједине артикле падао непосредно на оне који га плаћају са свим би било неправедно. Али, господо, трговци не плаћају трошарину. Они су само посредници, они ће тај порез који држава тражи наплатити од оних који њихове артикле купују. Потрошачи нису ништа плаћали, они ће платити онда, кад троше и плати ће онолико колико трговци пропишу таксу. Дакле не стоји тај навод, да се неки сгалеж оптерећује и да ће да плаћа на оно што је већ један пут платио. Трговци су у овоме погледу посредници између државе и потрошача а у крајњој линији плати ће трошарину потрошача. Истина признају да ће бити за трговце мало теже, што ће бити потребно да имају више капитала да могу успешно да раде, али никако се не може рећи, да се прописом овога члана газии Устав, као што је изволео казати г. Авакумовић.

Даље г. Машић у свом говоре реча да је држава убила дуванције на сад хоће да убије и бакале. Није истина, господо, да се овим убијају бакале. Њима нико не брани да раде, оставља им се да слободно раде као и до сада, само се тражи да плаћају на јеспале које продају већу трошарину. У томе је цела ствар. Потреба је државна и ми морамо да је подмиримо. Ми смо нашли да је овај начин најзгоднији да се приход државни овом посредном порезом повећају и овим чланом хоће се само то, да се овом приликом не користе неколико људи и обогате на штету других грађана. Бакале дакле нико неће убити, оставља им се да раде слободно, истина у толико ће бити за њих незгодно што ће у будуће за ту радњу требати више капитала. Али главно је да овај порез неће пасти на њих него на потрошаче. Државна је потреба, и грађани морају да је измире и Скупштина налази да је ово најцелисходнији начин да се ова потреба државе подмири. Дакле, господо отпада плашња и зебња да ће се овим чланом упропастити бакале. Друга је ствар с дуванцијама. Њима је држава из нужде забранила да се с том радњом занимају, и природно је што су ти занати морали да пропадну, али овде то није случај. Овде је слободно да се ради.

Према овоме што рекох ја држим да су разлози да се овај члан укине неумесни, јер ако би се укинуо задовољила би се неколицина трговца, али оштетили би се толико други грађани, а и држава. Дакле, господо, плашња да би се огрешили о члан Устава, који говори о томе да закони немају повратне силе, не стоји, и овај члан треба Скупштина да прими онако као што је предложен.

Тодор Туцаковић — Овај чл. одређује да понова плате трошарину сви они трговци у земљи, који имају ове артикле — побројане у овом предлогу. Ја налазим, да ово није закон а ни право да се по једном закону сврши и наплати трошарина, па да се по другом закону наплаћује друга трошарина. Ја мислим, да је за трговце осетно, кад се овака велика трошарина уводи, и они тада морају да трпе успор у њиховој трговини; они не могу да троше толико ових артикала, колико су до сада трошили. То је извесна ствар, да ће сви у будућности имати мање рада и мање прихода. У околним државама, ја држим, да овако тешке трошарине нема, и да ће због тога наступити кријумчарење; па ће с тога они људи, који тргују са овим артиклима имати мање добити и мање рада. Према оваком мом мишљењу, ја држим, да је са свим оправдано и умесно, да они људи не плаћају понова ову трошарину, јер би то било штетно по њихове интересе и кредит. Што нека господа кажу: па трговци су ухватили ову прилику, и они ће да се асне; но та иста господа треба да имају на уму, да се њихов рејон рада сужава, и они ће имати мање зараде, него што су до сад имали.

То је моје мишљење, господо, и ја предлажем да се понова трошарина не наплаћује.

Министар финансија Др. Мих. В. Вујић — На говор поштованог предговорника г. Туцаковића имам да поновим оно што се већ по себи у закону разуме, и што сам на првом читању напоменуо. На све оно што је већ једном плаћено, неће се више наплаћивати, до само овај додатак или вишак, који би по овом закону о трошарини имао да плати. Г. известилац прочитао је колико је код сваке позиције било старе трошарине, а колико се нове овим законом додаје.

Што се тиче начелног питања о наплати свега онога, што се буде затекло, а подлежи плаћању трошарине, поред тога што то захтева правда и практика — а разуме се, да је правда завела практику — стоји и овај разлог, који ће бити довољно јасан за свакога, који неће да гледа теорије или како се ради у овој или оној земљи.

Господо, ми овим уводимо један посредан намет — порез и то га ударимо на потрошаче, а законом се утврђује, да се тај порез наплаћује преко продаваца, јер свакога потрошача није могуће непосредно контролисати шта једе и пије, те да му се на то трошарина наплати.

Није смисао овога закона, ни цел државе, да ову трошарину дакле плаћају трговци, већ је цел да се она од потрошача наплати, као што то и сама реч „трошарина“ казује, само преко трговаца, где се може то најбоље да изврши. Међутим, понављам и опет оно што сам мало час напоменуо а то је, да кад држава наплати на неки предмет 10 динара трошарине, трговци подигну са 15 динара, и управо они се овим користе.

Дакле, овде нема никакве повреде правде и начела, већ је ово просто питање извршења овога закона, а он се даје најбоље извршити преко продаваца. То је намера закона.

Даље имам односно једне личне ствари, да кажем неколико речи.

Г. Авакумовић износи своје мишљење, нашао је се побуђен, да одбије оно, што је оштрије у мојим изразима. (Чује се из опозиције: на ствар).

Кад нисте, господо, приметили г. Авакумовићу да он пређе на ствар, дозволте и мени, да и ја кажем неколико речи.

Г. Авакумовић и пре а и овом приликом, вели: „г. министар, служи се вицеима“. Ја не знам, да ли сам плодан вицеима, а што је навео да сам му ја лавске године казао да он адвоцира, то стоји.

Г. Авакумовић се бави адвоцирањем, и ја то сматрам за једно часно занимање, и нигда нисам мислио тим да га вређам и да правим вицеове на тај рачун.

То је све што имам да одговорим на његов говор.

Председник — Претрес је свршен. Стављам на гласање. Ко је за то, да се члан 22 прими, нека седи; ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила члан 22.

Радисав Митровић — Свима је вама, господо, познато да је невоља и незгода натерала г. министра да овај закон о трошарини предложи а и ми да га примимо.

Њему је цел да што више новаца у касу државну унесе и да се буџетски дефицит на тај начин смањи. Но, господо, свима је нама познато да овај приход зависи од једне околности. На нашим границама догађују се велика кријумчарења, и тим нам се односи већи део прихода. Да би се том кријумчарењу стало једном на пут и да би се увећали приходи државни, ја би овде имао да учиним један предлог, да се овде код чл. 22 дода чл. 23 који ће гласити: „овлашћује се министар финансије, да може ради спречавања кријумчарења из прихода ове трошарине утрошити суму до 50.000 дин. у овој години на царинске позорнике“.

Свима је вама познато да се кријумчари, како овде око Београда, тако и око Рашке, Врање, Пирота и друга места. И ако се министру финансија не да могућности, да то кријумчарење спречава, онда знајте да нећемо имати онолико при-

хода, колико би овај закон иначе доносио, и ја молим посланике да ме у овоме предлогу потпомогну. (Потпомажу га).

Љуба Јоксимовић — Предлог г. Радисава Митровића врло је уместан, јер баш мало пре г. Машић рече, да ће бити кријумчарења, и кад он то као трговац зна, онда је дужност наша да томе злу ставимо на пут, јер у колико кријумчарење штети државне интересе и толико је штетно и по достојанство и углед трговца. Овај трговац који кријумчари, биће свакако кадар да даје јевтиније те артикле, него трговци, који не кријумчаре, а тим се не штети само држава, него се тим наноси штета и самом уговору трговачком. Штети се дакле оним трговцима који оће поштеним средствима да се служе.

Ђоџа Брачинац — Сам овај пројект законски, који је данас био ва претресу пред народним посланицима, он је врло непријатан целој земљи, али нас је једно зло натерало да га примимо, а то је дефицит у државном буџету.

Ми смо били принуђени да тражимо какве финансијске изворе, како би тај дефицит уклонили, и с тога смо овај закон и усвојили, но г. Радисав сад подноси предлог, и оће да множи неке царинске чуваре на предлаже, да се одобри министру финансија 50.000 дин. на постављање истих. Ако усвојимо предлог, онда ћемо тим учинити један издатак, који иде на отежање нашег буџета, а подношењем овог закона, ми смо баш хтели, да дефицит умањимо, то с тога ја мислим да овај предлог треба са свим одбацити, ако мислимо да постигнемо корист, која је се имала на уму кад је овај закон донесен.

Министар финансија Др. М. В. Вујић — С моје стране, ја имам да кажем само ово. Знајући, колико се кријумчарења чини нарочито на сувој међи, што је тешко контролисати, и знајући, да је на царинске власти сад мање одређено, него што је било до 1886 год. у буџету и да је први пут тада учињена уштеда, где није требало да се учини, ја мислим да би требало овај предлог да се прими. Приходи царински од како је царинска стража опала, знатно су опали, то показују факта и предлог г. Радисава, да се стража царинска појача, и да се на то одобри сума од 50.000 динара учинио би то, да би се и приходи државни повећали 3—4 пута.

Димитрије Машић — Г. Љуба Јоксимовић изволео је казати, да сам ја споменуо кријумчарење и као да ја знам за кријумчарење. Допустите ми, да ја нисам на Дунаву — на граници, већ је он на обали, и зна боље кријумчарење, а после ја се држим ове народне изреке, „да сваки другога по себи цени“. Ја не радим са тим еспаном, нити сам тако близу границе да знам непосредно рад кријумчарења. Све, што знам о кријумчарењу, то знам по чувењу и из практике... (Смеј. Чује се: врло добро). Пошто сте г. радикалци свршили то ваше смејање, које вам приличи, као малој деци у школи, не сачекавши да довршим свој говор, то допустите да констатујем, да је то увреда за једног посланика, кад га остали посланици не сачекају да сврши свој говор у Скупштини.

Ја кад сам казао из практике, ја сам имао разлога за то, јер сам казао, да нисам имао непосредне везе с тим радом, а ви знате, да су се ваши радикални посланици највише тим служили....

Председник — Ви можете, господине посланиче, говорити само о себи, а не и о другима, нарочито не можете се се служити вређајућим изразима, ја вам с тога закраћујем реч. Има реч Ранко Тајсић.

Ранко Тајсић — Закон овај не доноси се само за то, да се оптерете потрошачи, него у намери тој да се извесни дефицит попуни у државним финансијама и бирано је да се ова трошарина удари само на оно што је луксузније. И ова намера, ма ко да је на влади права је.

Предлог Радисава Митровића по моме схватању није добар и жао ми је што не могу са њим да се сложим, јер кад би се он усвојио онда би се добит од све трошарине преполовила на чување ових стражара. Стражара имаде од 3 струке. Има их министар финансија, министар унутр. дела и Управа монопола дувана, па кад би се сви ти стражари од

3 различите струке груписали у једну, онда би боље било. Јер кад видим да један стражар ради нешто, а други ништа не ради, или кад један стражар види да се нешто кријумчари он онда каже не тиче ми се, то није моја дужност да пазим, — онда је то све штетно за државне интересе и најбоље је да се све ове струке стражара претворе у један орган и да сви имају једну исту дужност и да пазе на све да се што не кријумчари, а не као што је данас, ето н. пр. стражар дувански, пазе да се дуван не кријумчари а што се остало кријумчари то се њега не тиче, тако су исто и други стражари по својим струкама. Ако би се овај предлог примио, онда би било много и сувише стражара и тиме би био оптерећен буџет државни. Ја бих дакле замолио Скупштину да овај предлог Радисава Митровића не прими, јер ће се половина прихода од ове трошарине трошити на ове чуваре.

Стојан Рибарац — Противан сам, господо, свакој мери, свакој радњи којим се било путем омаловажавања било путем гажења закона штете интереси појединаца или државе. Према томе ја би био готов да прихватим предлог Радисава Митровића, да се државни интереси обезбеде од крајумчара, али оно што ми смета да прихватим тај предлог то је формална страна, јер по чл. 71 пословника измене и доуне на законски предлог може подносити један посланик или више њих укупно. Било је примера у Скупштини и у колико се сећам кад је поштовани посланик Ђурђе Ђоровић поднео предлог за измену закона о административној подели и тада смо ми доказивали да тај предлог може бити предмет дискусије у Скупштини, али ви сте одлучили да тај предлог не може доћи на решавање нити пак о њему може бити говора с тога, што тај предлог нема никакве везе са предлогом владиним, који се онда решавао. И по томе ја налазим да као год што у владином пројекту нема ни помена о томе да се предузму мере за спречавање кријумчарења, да тако исто не може бити предмет решавања нити говора о предлогу Радисава Митровића на основу § 71 пословника; јер тај предлог нити је измена нити је пак доуна владинога предлога, него је са свим нов предлог, а знате предлог један којим путем мора да се поднесе, те да дође пред Скупштину на решавање. Дакле, само с те формалне стране ја држим да би се Скупштина огрешила кад би примила овај предлог.

Министар финансија Др. Мих. Вујић — Господо, ја овај предлог Радисава Митровића сматрам као једно прелазно наређење и у самој ствари желео би да одозго изнад предлога дође прелазно наређење. Ви знате да је буџет извођачан и да ови чувари не би имали од куда по буџету да се плате а колико би трпела штета државна каса по новој трошарини од кријумчарења; то ми знамо и овај је предлог са свим уместан, оправдан и на свом је месту. Ја сам дакле, за то за сад, докле овај издатак на стражаре није буџетом предвиђен, да се стави у прелазно наређење, а од сад ће се увек решавати буџетом.

На примедбу г. Ранка Тајсића имам да одговорим ово: ми данас имамо пограничних стражара полицијских, који су већином плаћени са 20 до 30 дин. месечно. Ти стражари не могу да гоне кријумчаре него чувају политичну границу и у оним случајевима кад се предузимају какве санитарске мере на граници. Ја сам споменуо, да ми немамо ни 100 стражара царинских, али све то није довољно. Ја сам већ чинио преговоре са министром унутрашњих дела, да чуваре полициске и финансијске конбинирајемо тако, да сви они имају једнаку дужност и то заједнички да утврдимо путем расписа и правила и на то смо се сагласили. Што се тиче треће врсте стражара, то су дувански стражари. Ми те стражаре не постављамо на граници, већ по унутрашњости земље, где се дуван сади и они пазе, да се дуван не сеје више него онолико, колико је одобрено, те да тим начином они произвођачи не кријумчаре. Остају, дакле, на граници само полициски и финансијски стражари и ја вам кажем, да њихов број, који је сада, тај број не може бити довољан и да услед тога малог броја ових чувара бива велика штета за државну касу.

С ових разлога, дакле, молим вас да ускорите предлог Радисава Митровића, који треба да уђе у прелазно наређење,

Станча Виденовић — Устао сам да потпомогнем предлог Радисава Митровића, пошто ће по моме мишљењу бити врло користан не само за приход државне касе него се тим предлогом иде баш на то да се заштити и трговац. Јер поштени трговци никад не иду да кријумчаре, него иду оним путем који закон прописује. Дакле баш с тога овим се предлогом иде на то да се заштити трговац од пропасти, јер по овоме закону о трошарини извесни артикли прилично су оптерећени и кад нема никакве заштите на граници, онда се са стране ти артикли шверцују и према томе шта би радиле пограничне вароши. Овај је предлог добар и не само што би дао 50.000 дин. него би дао и 100.000 дин. и више за осигурање овог државног прихода и заштиту ових трговаца. Ја ћу гласати за овај предлог. (Чује се: да се реши.)

Председник — Је ли вољна Скупштина да се реши? (Јесте).

Трифун Милојевић — Жао ми је што се овом приликом не могу да сложим са мојим пријатељем Ранком Тајспћем, који каже: да не треба давати на ове стражаре контролоре и да се буџет државни више не терети. Он зна врло добро да ми појединци за нашу приватну својину морамо имати чуваре и ако ту нашу својину добро не чувамо онда не ћемо имати ништа; — па ако се овде тако пусти да буде без чувара, онда неће нам овај закон вредети ништа. Оно истина лепа је ствар рећи хоћемо штедњу и да нас свет чује на далек и нећемо чуваре, али то би било веће штете за оне људе који су на границама. То је дакле једино за популарност добро, али у самој ствари не може бити тако. Кад смо пре решавали буџет прихода и расхода чуо сам том приликом, да треба да се постарамо да се повећа број чувара и код судова да чува кривце да не бегају а овде нећемо да дамо извесну суму на ове чуваре да се не кријумчаре са артиклима који су трошарином оптерећени и од којих би имали много веће користи, него што се троши на ове чуваре. Ја сам дакле потпуно за предлог Радисава Митровића, да се за ове чуваре одреди цифра од 50.000 дин. па још и више.

Новак Милошевић. — Свима законодавцима стоји у дужности да се старају да закон постигне своју цел, па и овај закон који данас решавамо користан је и њиме треба да се постигне извесна цел, а да би се та цел постигла треба да имамо пута и начина да се он потпуно оствари и да све користи, које треба да се донесу овим законом, треба да се донесу онде где треба. Дакле да би се унело онолико користи у државну касу колико се и троши, са свим је умесан и оправдан предлог Радисава Митровића да се овај предлог његов по предлогу министрову у овоме закону стави као прелазно наређење и то није противно ни чл. 71 ни чл. 72 послоника, јер ово није ништа ново што се уводи у овоме закону, него је само ради тога да се овај закон може увести у живот, да донесе користи државној каси и да се њиме постигне она цел, за коју је намењен. Према томе предлог Радисава Митровића неће бити ни најмање противан чл. 71 и 72 послоника, јер овај предлог има везе са самим предложеним законом. Са свим је било друго оно што је било са предлогом Ђурђа Ђоровића јер он није имао везе са оним законским предлогом, који је био на решавању. Дакле, предлог Радисава Митровића са свим је умесан и оправдан

Министар правде Гл. Гершић — Господо, ја нисам имао повода да говорим о овој ствари, да се овде није појавила једна формална примедба од стране г. Рибарца, која се тиче закона о пословном реду.

Ми сви имамо довољно интереса да не вређамо овај закон и ако би збиља стајало оно што г. Рибарац наводи о предлогу г. Радисава Митровића, онда тај предлог не би могао доћи овде на гласање. Међутим ја и онда, кад је била реч о предлогу Ђурђа Ђоровића, нисам се с г. Рибарцем слагао у мишљењу, па и сад се не можемо сложити.

Чл. 71 послоника каже: „измене и допуне на законске предлоге може поднети један посланик или више њих укупно.“ Цела је ствар у томе да треба да се споразумемо шта је то

законски предлог, и кад се о томе споразумемо, онда ћемо врло лако решити ово питање.

Законски пројект може бити двојак: или се састоји у томе да се предложи измена и допуна у каквом члану или §-у некога закона и онда је то законски предлог, који се односи на измене и допуне тих §§; или се законски пројект састоји у томе, да се поднесе целокупан закон о некој установи, неким односима итд., као што је сад овде случај. Кад се поднесе само пројект о томе да се учине измене и допуне у извесном члану или извесним члановима једног закона, онда се све измене и допуне морају односити на те чланове. Такав је случај био при предлогу Ђурђа Ђоровића; јер ту није био предлог о целокупном закону, није био предлог о уређењу округа и срезова, него то је био предлог за измену и допуну члановима тога закона, па наравна ствар предлог Ђурђа Ђоровића имао је се тичати само тих извесних чланова, чија се измена и допуна предлаже. То је онда био законски предлог, а о чему је данас законски предлог? — Данас је законски предлог о томе, што се подноси целокупни закон о трошарини и ко год од господо посланика налази да у целокупан закон треба унети још који члан или да се који члан измени или допуни, има права да предложи то и да се то узме у претрес.

Ја дакле налазим да нема повреде закона о пословном реду, ако се узме у претрес предлог Радисава Митровића; а мислим да нико ваљда неће порицати да треба у овај закон да уђу извесне мере, које ће да спрече изигравање овог закона. —

Ст. Рибарац — Господо, ако је ико од господо посланика имао разлога да устане противу мога навођења, противу мога разумевања закона о пословном реду, баш г. министар правде није имао разлога да то чини, јер све моје објашњење, учињено пре неколико минута, своди се на његово раније тврђење. Мени је заиста чудо да је министар у овом питању — да употребим овде једну реч, коју је он у једном писму употребио — „врдателан“ (Смех).

Све тежиште овога питања даје се свести на ово: има ли предлог Радисава Митровића везе с предлогом, који је пред Скупштином? (Чује се: има). Ја велим да нема везе. Онда кад је Ђурђе Ђоровић поднео предлог Скупштини и тражио допуну једног члана у једном предлогу законском, онда је г. Г. Гершић устао и казао, да се тај предлог не може узети у претрес за то, што он нема везе са предметом који се у Скупштини претреса. И овај Радисављев предлог нема везе са пројектом о коме је реч, и према томе не може се ни он узети у претрес. Оно што министар финансија каже, да ово може важити као прелазно наређење, то нема вредности и он брка овде два супротна појма: један који каже какве одредбе треба да буду у сталном закону, а други какве одредбе у прелазном наређењу. Ова одредба коју предлаже Радисав, требала би да буде, господине министре, стална одредба. Прелазно наређење има да важи само за извесно време или има за цел да потре неко раније наређење.

Министар правде Гл. Гершић. — Ја нисам мислио да ће ово што сам ја говорио изазвати г. Рибарца да се служи једним изразом, који је могао са свим комотно изостати; јер и ја би њему могао да вратим, да је он говорио „врдателно.“ Међутим, господо, ја нисам никад врдао, па нисам ни сад имао повода ни узрока да врдам. Питање о коме је реч, формално је и не знам каквог би интереса имао да врдам и што је овај израз пао од стране г. Рибарца, имам да припишем више његовој жестини. Ту није било никаквог врдања, него ја сам казао, а мислим да сам се доста јасно изразио, да не стоји оно што је казао да је Ђурђев предлог имао везе са оним законским пројектом, који је био поднешен; јер ја сам казао да се законски пројект може да састоји или у измени и допуни извесне одредбе, извесног члана једног закона, или се састоји у томе што се подноси целокупан закон о уређењу извесне установе у целини. Кад је потекао предлог Ђурђа Ђоровића, тада се поднесени предлог тичао рецимо н. пр. чланова 22, 43, 115 зак. о уређењу округа и срезова, а оно што је Ђурђе предложио тичао се н. пр. чл. 57, и његов предлог није имао никакве везе са поднесеним законским предлогом. — Дакле ту нема

никаког прдања. Овде се подноси целокупан закон о трошарини и може овде једино бити питање о томе; има ли ова одредба о кријумчарењу везе са овим законом о трошарини или не. Ја допуштам да у томе може бити разних мишљења. Међутим сваки ће признати да је намера, којом се иде да се овај закон не изигра, у врло тесној вези са законом о трошарини и мислим да нема ту ничега необичног чему се треба чудити. Сем тога та се сума у идућој години може унети у буџет и не би требало да се унесе у закон. Али кад је пројект буџета решен, онда се то за сада мора унети у закон у прелазном наређењу, а до године ућиће у буџет.

Министар финансија Др. Мих. В. Вујић — После говора мог друга г. Гершића имам врло мало да кажем. Питање је овде, а то питање поставља и Рибарац, стоји ли предлог Радисава Митровића у вези са овим законом? Ако ишта може стајати у логичкој вези са законом, то је извршење његово. Циљ предлога Радисава Митровића јесте да се осигура извршење овога закона. Нисам ја ни мало бркао ту ствари, него је г. Рибарац побркао. И једном и другом предлогу — било као што је Радисав предложио, било као што сам ја казао — има места. Г. Радисав предлаже да се прими строжија мера; ја и то примам, али налазим да то није потребно, што Скупштина може унети ову суму у буџет. Она може наћи да је мало 50000 дин. као што су и неки посланици казали; за то сам и ја казао, да ову допуну примам за ову годину, јер налазим да је корисно, и ако се Скупштина сложи с тим, онда ћемо и тако примити. Међутим ја пристајем да примимо и предлог г. Радисава Митровића.

Вогосав Поповић — Сви знамо да су наше царинарнице удаљене једна од друге; тако од Рашке до Куршумлије има 20 сати, а од Куршумлије до врањске царинарнице има 30 сати и т. д. и у тако великом растојању врше се силна кријумчарења на целој граници. Даље кад знамо да наше царинарнице донесу приход годишње преко 3 милијуна динара, онда, да није тога кријумчарења по граници имала би наша држава прихода на 6 милијуна динара. Сад пак уводимо овај закон о трошарини и хоћемо да има наша држава више новаца, али ако се не усвоји предлог Радисава Митровића, онда се неће држава ништа користити, јер ће се кријумчарење продужити. За то треба усвојити предлог Радисава Митровића, да се одобри кредит за постављање чувара, те да боље чувају на граници да се не кријумчари.

Радисав Митровић — Ја сам мој предлог изменио и пристајем да уђе у прелазно наређење

Председник — Гласаће се најпре о предлогу Радисава Митровића, који је потпомогнут и који је исправљен од стране његове а који гласи овако: „За прелазно наређење: овлашћује се Министар финансије да може ради спречавања кријумчарења из прихода од ове трошарине утрошити суму до 50000 динара за ову годину на царинске позорнице“.

Ко је за то да се овај предлог Радисава Митровића прими, тај нека седи, а ко је противан нека устане? (Већина седи).

Отлашујем да је усвојен предлог Радисава Митровића са исправком.

Известилац прочита чл. 23.

Алекса Ратарац — Ја хоћу да учиним један мала предлог, да се на крају овога члана 23, после тачке 6. дода и ово: „као и закон о варошкој трошарини у Београду од 1884. год. 13. Јуна збор. 40. стр. 269, закон о допуни закона о варошкој трошарини у Београду од 24. Априла 1885. год. зборник 41, страна 233.“

И молим посланике да потпомогну овај мој предлог. (Потпомажу га више од 10. посланика).

Станча Виденовић — Ја устајем да потпомогнем тај предлог Алексе Ратарца с тим да се дода: да се укида и нишка трошарина.

Министар Правде — Ја сам устао да кажем да овај предлог г. Ратарца нема места.

Трифун Милојевић — Г. Министар правде каже да нема места овом предлогу г. Ратарца. Ја не знам по чему то да

нема места. Ако му је игде место, овде му је баш његово рођено место, јер се овде говори о укидању трошарине. Све општине у Србији имају аутономално своје право и свака може и без овога закона да се служи трошарином. Привикн нисам, али подпуно схваћам да треба ово да се овде по предлогу Ратарца прими, те би тиме скинули овај београдска и нишки намет на народ.

Министар финансија — Ја нећу да улазим у то правничко питање да ли о овом предлогу г. Ратарца има места или не. Мени као неправнику изгледа да том предлогу није места овде с тога, што је ово питање о државној трошарини, а оно је питање о општинској трошарини. На основу закона, који постоји о општинској трошарини за вароши Београд и Ниш, општине су ушле већ у неке материјалне обвезе и чиниле извесне радове на основу тога. Дакле са финансијског гледишта ми не можемо то питање да решимо преко колена сад, особито, кад постоји већ о томе нарочити предлог, који је био пред Државним Саветом и који то питање расправља. Дакле оставимо то сад.

Алекса Ратарац — И после овога објаснења г. Министра и ако нисам правник, ја мислим, да овде име места моме предлогу. Оно је закон о трошарини вароши Београда и Ниша и коме могу општине са пристанком свога збора ударати трошарану; дакле то је закон, који је донела једна Скупштина и сад кад се укидају ови закони о трошарини, онда разуми се да имају места да се и ови закони о трошарини општинској укину, нарочито с тога, што не можемо дозволити да Београд и Ниш буду држава у држави. И ми посланици још у Децембру поднели смо предлог о томе и тај предлог још није дошао на дневни ред. Дакле ја држим да има места овоме мом предлогу.

Министар правде Гл. Гершић — После овога, што је г. Ратарац говорио и после онога, што је г. министар финансије казао, ја мислим да не можемо да будемо разног мишљења о томе. Није питање, да ли је добра општинска трошарина и да ли треба да постоји, него је питање, да ли је општинска трошарина нешто друго, но што је државна. Овде се овај закон доноси о државној трошарини и што год се на основу овога закона о државној трошарини наплати, то улази у државну касу, то се тиче државног буџета; а оно што се наплаћује на основу закона о општинској трошарини, то улази у општинску касу. Дакле ми не можемо једним истим законом регулисати нешто што се тиче и државе и општине. Једно с другим није ни у каквој вези. Ми овде уводимо један закон о трошарини државној, за државну касу, а оно питање, треба ли да се укине закон о општинској трошарини, то питање може доћи пред Скупштину и Скупштина га може засебно решавати и ако хоће може укинути општинску трошарину, али овде томе нема места. Ми треба тачно да одредимо, шта је садржина једног, а шта другог закона; немојте мешати један с другим, јер то није једна иста ствар и једна иста каса. Дакле, за то сам ја казао, да сад нема места овоме предлогу.

Васа Манојловић — После објашњења, министра финансије, министра правде и г. Ратарца, ја мислим да није нужно овде да се говори да је овде место оваквим стварима. Кад дођемо на предлог о тој општинској трошарини, онда ћемо о томе говорити, али то никако не треба мешати са овим законом, јер не стоји у вези и онда би цео овај посао био ништаван. Ја тако сматрам.

Максим Сретеновић — Предлог г. Радисава Митровића који је мало пре о стражарима предложио и ово што г. Ратарац тражи, није једно исто, ово је државна трошарина и њу не треба мешати са општинском. Г. Триша Милојевић бранећи и помажући предлог г. Ратарчев вели: ово је засебна ствар одвојена од општ. трошарине, па и ја то велим, па према томе треба оставити општину саму да води рачуна о својој трошарини, не мешати њине законе и уредбе у овај закон.

Вића Радовановић — Мој друг Ратарац сам у свом говору у неколико рече, да га је једино потреба или нужда напала да ово овде питање или предлог уметне. Има ли томе места или не ја не могу у томе правном погледу бити меродавнији од министра правде, али свакојако томе овде није место и ја сам узео реч да констатујем факт, који је изазвао мене да узнем

реч а и остале говорнике, који говоре за његов предлог да овакав предлог овде уметне. Постоји предлог о укинућу општ. трошарине или управо о укинућу тога закона. Тај је предлог прошао све процедуре и већ је враћен из Државног Савета. Ја мислим да је ово крњење иницијативе једнога посланика, крњење једног права уставног, које Устав даје посланицима, кад се њихови предлози толико времена задржавају и не изпосе се на дневни ред, и мислим да овом приликом констатујући то, и упозорим председништво на тај факт, те да се овакви случајеви више не дешавају.

Тома Бојичић — Ја ћу да учиним само једну примедбу што се тиче предлога Ратарчевог. Такав предлог, који је он изнео, треба да прође све процедуре, које треба да прође предлог једног посланика. Он нема никакве везе са предлогом који је сад на дневном реду и с тога сам ја за то да се он одбаци.

Живан Живановић — Господе, по предлогу г. Ратарца изгледало би: да су сви људи, који имају једнака имена, рођена браћа и да би могли један другог замењивати и један за другог радити. Учињена је мало час погрешка са опим угурањем предлога Радисава Митровића; па ево сад видимо како се спотичемо о ту погрешку. Ја не ћу да говорим о варошкој трошарини је ли она добра или не. Али овом угурању новог предлога противан сам. Ја мислим да овде не треба да се меша општинска трошарина са државном, те да се тако читав један закон укине једним случајним угурањем у други закон.

Мика Спасојевић — Ма да рече Живан Живановић, да кад двојица имају једна имена изгледа да су браћа, ја мислим да трошарина остаје трошарина. Ма да писам правник, ја држим да као што један човек не може бити за једно дело два пут кажњен, тако се исто на један исти предмет не може два пут ударити трошарина.

Председник — Претрес је свршен. Пре него приступимо гласању, дужност ми је да известим Скупштину да је председништво нашло предлог г. Ратарца и опремило га да га данас упуту секцијама после овога закона, јер нема никакве везе са овим законом. (Чује се: врло добро).

Приступиће се гласању. Гласаће се о предлогу г. Ратарца који је потпомогнут, ако га г. Ратарцац не повуче назад.

Алекса Ратарцац — Кад је нађен онај предлог, који је ћутао неки месец и по дана, ја овај предлог који сам овде поднео, из разлога не правничког јер се ја на то не обзирем где постоји стварност, повлачим тај предлог натраг, пошто ће се о њему засебно решавати.

Председник — Стављам на гласање чл. 23 по предлогу. Ко је за то да се члан 23 прими по предлогу тај нека седи, ко је противан нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 23 по предлогу.

Известилац — Место чл. 24 дошао је нов члан и тако чл. 24 постаје 25. Члан 24 гласио би овако: (чита). «Влижа правила за извршење овога закона прописале министар финансије.»

Председник — Прима ли Скупштина чл. 24? (Прима).

Известилац прочита чл. 25 (стр. 7).

Председник — Прима ли Скупштина чл. 25? (Прима). Са овим је свршен и други претрес закона о трошарини. Он ће се вратити одбор да исправи, ако где има, редакцију, па ће се после о њему поименично гласати.

Част ми је известити Народну Скупштину да је одбор, који је прегледао предлог закона о изменама у закону о Народној Банци свршио свој посао. Изволте чути његов извештај.

Секретар Љуба Ђирић чита:

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА

преглед законскога пројекта за измене и допуне у закону о Народној Банци.

Привилегована Народна Банка Краљевине Србије основана законом од 6. Јануара 1883. године, у намери да се јевтинијим капиталима и уређеним кредитом унапреде трго-

вина и радност у нашој земљи, досадањим радом својим одговорила је већ у знатној мери захтевима, који су се на њу полагали. То се најбоље види отуда, што је данас капитал за трећину јевтинији, по што је пре постанка Банке био, јер у место 12% као пређе, може се сада узети да је 8% просечни интерес, који се на капитал плаћа.

Да би Народна Банка могла свој посао и даље успешно вршити га и развијати га, нашла је за потребно, да тражи од државе још неке олакшице и повластице, које првим законом и његовим изменама од 23. Септембра 1885. год. нису обухваћене.

Према томе, г. министар народне привреде, сагласан са оваквим тражењем Банке, поднео је овоме сазиву Народне Скупштине нарочити пројект закона о изменама и допунама у закону о Народној Банци од 6. Јануара 1883. и од 23. Септембра 1885. год.

Потписати одбор, који је одређен да овај пројект закона проучи, свршио је свој посао, а овим част му је Народној Скупштини поднети своје мишљење, да се речени пројект може усвојити, по да у њему ваља учинити следеће измене:

1-во. Предложена измена у чл. 2. закона о Народној Банци да отпадне. Г. министар народне привреде изјавио је да не пристаје.

2-го. Предложена измена у чл. 6. закона о Народној Банци да се прими, по у предложеној новој тачци 7. иза речи „исплату“ на крају да се дода „а нису застарели“.

3-ће. У предложеној измени чл. 9. закона о Народној Банци у другом одељку у место „а банкоте на сребро могу гласити на суме од 10, 50 и 100 динара,“ да се каже „а банкоте на сребро могу гласити само на суму од 10 динара.“ Г. министар народне привреде није пристао.

4-то. Предложена измена чл. 13. закона о Народној Банци да се не усвоји, већ да гласи овако:

„Фалсификовање банкота Народне Банке казниће се по прописима казног закона, који вреде за кривце због прављења лажног новца. А фалсификовање акција, купона, талона и свију осталих исправа банчних од новчане вредности, казниће се по прописима казног закона, који вреде за кривце због фалсификовања јавних исправа.“

5-то. У чл. 15. закона о Народној Банци сем предложене измене у трећем одељку, да се на крају овога дода још следећи став: „Пензионар, као гуверниер Народне Банке, за све време док ову дужност вршио буде, неће примати пензију из државне касе.“

6-то. У предложеном новом члану 17. б. да се изоставе први, други и четврти одељак, а у трећем у место речи „слати“ да се стави „послати.“

7-мо. У предложеном новом чл. 17. в. у другом одељку при крају у место „десет“ да се стави „тридесет.“

Г. министар народне привреде не пристаје.

8-мо. Наслов предложеног осмог одсека у закону о Народној Банци да гласи: „Судско уништавање банчних привремених акција и осталих исправа од новчане вредности.“

9-то. У предложеном чл. 25 б. да се у првом одељку изостави реч „амортизације“; у другом одељку да се изостави реч „сразмерну“ и на крају истога у место речи „одобри“ да се стави „на предлог Народне Банке прописи“; а у трећем одељку уместо „акције“ да се каже „привремене акције“ уместо „исправе“ да се каже „исправе од новчане вредности“ и реч „амортизовати“ да се изостави.

10-то. У предложеном новом чл. 25. г. први одељак да гласи: „Уништење код суда може се тражити само ако исправа није по законима већ застарела“; у другом одељку уместо речи „акт“ да се стави „писмено“, а у петом одељку у место „господарству“ да се каже „својини.“

11-то. У предложеном новом чл. 25. д., први одељак да гласи: „Писмено, којим се уништење тражи, мора се поднети у два примерка“; а други одељак овако да се стилизује: „Један примерак суд ће послати Народној Банци, а ова ће

бити дужна истоме послати своје извешће у року од 10 дана од дана пријема. По добиеном извешћу суд ће одредити рочиште за извиђај. Он ће то учинити и онда, ако Банка не би у реченом року своје извешће послала.“

12-то. Предложени чл. 25. ђ., да се овако замени:

„Суд ће решити да има места тражењу, те да се и даље предузме, што је потребно за коначно уништење исправе од новчане вредности:

1., Ако потражилац своје наводе докаже, по прописима главе V закона о судском поступку у грађанским парницама; или
2., Ако Народна Банка призна наводе потражиоачеве.

Решење своје, да има места тражењу уништаја дотичне исправе, или којим се потражилац одбија од таквог тражења доставиће суд и потражиоцу и Народној Банци.

Противу решења првостепеног суда има места жалби на касациони суд у року од 10 дана од дана пријема.“

13-то. У предложеном чл. 25. е., цео став у загради да се изостави; уместо речи „господара“ да се стави „сопственика“; а реч „оставља“ да се замени са „прописује у чл. 25 ж.“

14-то. Цео предложени чл. 25 ж. да се изостави.

15-то. Предложени чл. 35 з., да буде чл. 25 ж., и да се овако стилизује.

„Рок за уништај одређује се:

1., За привремене акције и за купоне интересне и дивидендне, у пет година и месец дана, и то: за привремене акције рачунају од дана, када је последњи пут у званичним новинама изишао оглас, који се помиње у чл. 25 е., а за купоне од дана, кога је Народна Банка у званичним новинама последњи пут огласила, да ће интерес или дивиденду плаћати.

2., За талоне, у годину дана, рачунају од дана, када се за њих нов купонски лист може добити.

3., За све остале исправе од новчане вредности рок за уништај је 180 дана, а рачуна се: за исправе са одређеним роком плаћања, од овога дана; а за оне без таквога рока, од дана, када је последњи пут у званичним новинама изишао оглас, поменут у чл. 25. е.

Међутим, за купоне интересне и дивидендне, којима према чл. 25. а., ускоро застарева право наплате, као и за талоне, којима је прошло 6 месеца од рока у коме се за њих нов купонски лист могао добити, рок за уништај не може се никада одредити краћи од 180 дана, рачунају од дана, када у званичним новинама последњи пут изиђе оглас, о коме је реч у чл. 25. е.“

16-то. Чл. 25. и., да буде чл. 25 з., а у истоме у загради у место „чл. 25. и.“ да се стави „чл. 25: ж.“ Сем тога у трећем ставу при крају у место „господар“ да се каже „сопственик“, а четврти став да се изостави и у место њега овај нов став дода: „Но у свима овим случајевима Народна Банка дужна је одмах да извести потражиоца уништења такве исправе и суд, код којег је ово тражено, а доносиоца неће исплатити пре 10 дана.“

17-то. Предложени чл. 25. ј., да буде чл. 25 и., а у истоме у трећем ставу да се изоставе речи „ако се успеху нада“ и у место „одвојено израдио“ да се каже „удејствовао.“ Исто тако на оба места где се у томе члану каже „господара“ и „господару“ да се стави „сопственика“ и „сопственику.“

18-то. Предложени чл. 25. к., да буде чл. 25. ј., а у истоме у првом одељку да се у место „господара“ и „акту“ стави „сопственика“ и „писмену.“ Сем тога да се овоме члану дода као пети (нов) одељак ово: „По оваквом тражењу, суд ће издати решење, да се исправа коначно уништава и огласиће то три пут преко званичних новина. Решење ће ово доставити и Народној Банци.“

19-то. Предложен чл. 25. л. да се изостави.

2-то. Предложени чл. 25. њ. да буде чл. 25. к. а у истоме у првом одељку с почетка уместо „кад решење о коначном уништењу буде извршено“ да се стави симо реч „тако.“ У истом одељку при крају иза речи „исправе“ да се дода „од новчане вредности.“ У целом члану где год се налази реч акција да се испред исте дода „привремена.“

21-во. Предложени чл. 25. м. да буде чл. 25. л., а у истоме реч „како год“ да се изостави.

22-го. Предложени чл. 25. н. да буде чл. 25. њ., а у истоме на оба места где долази речица „ни“ да се иста изостави, а уместо „како је извршено решење којим“ да се стави само „дана кад“.

23-ће. Предложени чл. 25. њ. да буде чл. 25. м. И

24-то. Предложени чл. 25. о. да се изостави.

А сем тога потписати одбор налази, да поред предложене измене у чл. 11. закона о Народној Банци ваља учинити и следећу, на коју г. министар није пристао, а на име: у другом одељку тога члана у првом ставу уместо последњих речи „односно сребра у касама својим има“ да се каже „и сребра у касама својим има, и то тако, да злато служи за подлогу златним, а сребро сребрним банкнотама.“

Но да би се постигао циљ коме се овим тежи, а то је правилан и нормалан однос кованица у течају према металу, што га Банка у касама својим има, а без икаквих штетних последица по кредит у земљи и по трговинске односе, потребно је да се до тога стања дође поступно и да се садање стање нагло не мења. Тога ради потписани одбор налази, да на крају предложених измена и допуна у закону о Народној Банци ваља додати овакво.

„Прелазно наређење

Чл. 25. в.

Од дана када овеј закон ступи у живот па за ове године најдаље, дозвољено је Народној Банци, да, изузетно од прописа измењеног чл. 11. закона о Народној Банци, може употребити за своје сребрне новчанице у течају и злато као подлогу, до количине равне количини српског кованог сребра, што га у касама својим има.“

14 марта 1891 год.

у Београду.

ПРЕДСЕДНИК
Р. С. Поповић

ИЗВЕСТИЛАЦ

М. Јосимовић

ЧЛАНОВИ:

Арса М. Дреновац, Љуба Новаковић, Димит. Димовић
Алекса Ратарац, Милун Миљковић.

Председник — Извештај одборски раздат је посланицама, с тога овај предлог може доћи сутра пре подне на прегрес.

Усваја ли Скупштина? (Усваја).

Тако исто одбор за испитивање предлога г. Ранка Тајсића и другова свршио је свој посао. Изволте чути и његов извештај.

Секретар Љуба Ђирић чита:

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА

испитивање предлога г. Ранка Тајсића и другова и г. Љубинка Милинковића и другова о трошковицама управних власти и њихових служитеља

Одбор је на основу горњих предлога израдио цео пројект и с тога има част поднети Скупштини за решење следећи:

ПРОЈЕКАТ

закона о трошковицама управних власти и њихових служитеља

Члан 1.

Сви чиновници у срезу и округу, ма кога реда били, и њихови служитељи, врше све државне и остале послове, које им у надлежност спадају, како у месту где живе, тако и у своме округу, односно срезу, па ма колико то дана било, без икакве дијурне.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)